

ЭН СИАЛИ

о Нам улуунун хаһыата о

1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ

2005 с. Атырдьах ыйын

6

күнэ
субуота
№ 101
(9574)

Ким добордоох — ол дьоллоох

ОЛОНХО ДОЙДУТУГАР ДОБОРДОХУУ ТҮҮҮЛГЭТЭ

Бэс ыйын 28 күнүттэн от ыйын 3 күнүгэр дылы «Аан дойду культурыта - олонхо дойдутугар» дьин I аан дойдутаары фольклорнай фестивальга Франциятан, Сербиятан, Турциятан, Собуруу Кореятан уонна Саха сирин 22 улуустарыттан, Дьокуускай куорат араас омуктар общиналарыттан фольклорнай бөлөхтөр кэлэн кыттыны ыллылар. Улуу Кыайыны 60 сылыгар аһаҕыт фестивалы Саха Республикатын правительствотын өйөбүлүнэн «Саха» НККИ, «Хотугу сулус» оҕо телерадиоакадемията, үөрэҕири, культура уонна искусство министрстволара о.д.а. тэрилтэлэр Саха Республикатын вице-президенти А. Акимов дьаһалынан тэрийэн ыһтылар.

Бастагы күнүгэр кыттылаахтар тустуспалар бөлөхтөрү араасан Хамааттаага «Лингва» лаадырга, Хатаска, «Бакалдын» туристическай комплекскка концертнай программаларын көрдөрдүлэр. Бэс ыйын 29 күнүгэр Дьокуускай к. Кыайыны болуоссатыгар сэрини охтубуттар кэриэстэригэр умайа турар уоттаах мемориалга Франция делегациятын салайааччыта Жан Рош уонна «Анаабыр алмаастара» фольклорнай бөлөх венок, оттон Орджоникидзе болуоссатыгар Турция бөлөһүн салайааччылары Бахар уонна Салим Озган, «Русь» фольклорнай бөлөх сибэккилэри уурдулар. Оттон фестиваль кыттылаахтара Ленин проспектин дефиленаан аастылар. Өксөкүлээх Өлөксөй пааматынньыгар тийээн Сербиятан сылдьар «Светозар Марко-Нови Сад» бөлөх салайааччылары уонна Жан Рош сибэкки дьөрбөтүн уурдулар.

Добордоһуу болуоссата араас омуктарынан, үгүсүтүнэн, сахалыы оһуоһайынан туолла. Кэһэ М. К. Аммосов аатынан Саха государственнай университетин «Юность» стадионугар «Культуралар панорамалара» гала-концердын фестиваль үөрүүлээхтик аһыллына.

Ылдьыттары кытта сибилии билсиптиэххэ: Франциятан СИОФ ЮНЕСКО официальной

Фестиваль бочуоттаах ыалдьыта Эльвира Кунина — Бүтүн Россиятаагы норуоттар айымпылларын дыэттин директора, ЮНЕСКО Россиятаагы салаатын председатели. Кини кыттыыта фестивальга Россияга улахан суолтаны биэрбиттэрин туоһута буолар.

Турция кини куората Анкара искусство университетин студентнарын бөлөһүн национальной таҕастара, үгүсүлэрэ көрбүт эрэ киһини барыларын сөхтөрдүлэр. Сербиятан кэлбит эдэркээн уолаттар уонна кыргыттар — «Светозар Марко-Нови Сад» культурнай-артистическай обществолар ансамбллара бэйэлэрин дойдуларыгар уонна кыраныһса таһыгар 400 төгүл араас бириэстэри ылбыттар. Собуруу Корея Дьянг куоратыттан 4 ойууну илдьэ кэлбит ансамбль биер солисткатын ЮНЕСКО-лар «Живой шедевр Вселенной» — носитель древних шаманских знаний» дьин биллээлэр эбит.

Бэс ыйын 30 күнүгэр «Демьян Бедный» теплоходунан фестиваль кыттылаахтара Д. К. Сивцев-Суорун Омолон туттарбыт «Добордоһуу» музейнай комплекскка тийээн директорун, Өксөкүлээх Өлөксөй сизин Р. Р. Кулаковскайны көрсөн кэпсэттилэр, саха үгэһинэн кымыһы иһин уонна күнү көрсүү сизин-туомун биллэстилэр. Бу көрсүһүүнү Уус-Алдан улуунун Тумул уонна Суотун нэһиликтэрин олохтоохторо тэрийэн ыһтылар.

(Бүтүүтүн 2-с стр. көр)

делегациятын салайан кэлбит Жан Рош — ЮНЕСКО «Африка культурыта» отделин салайааччыта, «Аан дойду культурыта» фольклорнай фестиваллар ассоциацияларын председатели. Кинини кытта «Хотугу сулус» ОТРА толорооччу директора Т. А. Гоголева сыл аайы Саха сириттэн оҕолору Францияга фестивалга кыттыһаран сибээһин олохтоон быйыл «Аан дойду культурыта» — олонхо дойдутугар» фестивалы ыһтарга сүбэлэспиттэр. Бу фестиваль үс сыл устата ситиһилээхтик бардагына төрдүс сылыттан ЮНЕСКО үбүлүһэниэн ыһтыллыахтаагы былаанналар.

КҮН-ДЬЫЛ ТУРУГА

Субуота, атырдьах ыйын 6 күнө. Бу күн быстах ардахтаах. Салгын баттааһына 754 мм, температура +16-+20, салгын сиигэ 46%, хотугулуу-арбааттан 2-4 м/сек тыалырыа.

Баскыһыанһа, атырдьах ыйын 7 күнэ. Бу күн ардыага, салгын баттааһына 738 мм, температура +16-+17, салгын сиигэ 70%, уларыа сылдьар 2-4 м/сек тыалырыа.

Бэнидэнилик, атырдьах ыйын 8 күнө. Бу күн сөнүү күүтүллүбэт, быллыттаах, салгын баттааһына 740 мм, температура +13, салгын сиигэ 40%, арбааттан 5 м/сек тыалырыа.

Расписание погоды www.tr5.ru

Ычат үөрэнэр, үлэлиир уонна сынныанар

ТУТАР ЭТЭРЭЭТ — ЫСТААЛ МАННА ХАТАРЫЛЛАР

И.Е. Винокуров аатынан Намнаагы педагогическай колледж «Звонкое лето» ычат тутар этэрээтин үс биригээдэтэ «Кыайыны 60 сылыгар — 60 производственной тутууну» улуустаагы хамсааһынна көхтөөхтүк кытына. Ол курдук Тааттадан сылдьар 2-с курс студена Егор Огонеров командирдаах биэс киһилээх биригээдэ Үөдэйгэ «Дьяныһытта» бааһынай хаһаайыстыбатыгар 20х10 кв. м иэннээх хотон маһын бөлөмнээтэ.

Кинилэр 8-9 м усталаах 100 бэрэбинэни хатырыктаатылар, 500 хотон эркинэ, муостата тахсар маһын бөлөмнээтилэр, 28 остуолбаны туруордулар. Биригээдэ үлэтин бааһынай хаһаайыстыба салайааччыта Виктор Обутов «үчүгэинэн» сыаналаата.

Василий Артамонов командирдаах, тоусу киһилээх иккис биригээдэ II Хомуустаахха үлэлээтилэр. Студеннар Н.П. Ширяев сакааһынан туох баар биллэрин, сатабылларын туһанан, өрө көтөҕүллүүлээхтик үлэлээтилэр. Кинилэр лаадырга 4 спальной корпус фронтонун сайдылар, 500 м күүрүөнү туттулар, мыраан үрдүгэр 8 мунуктаах цилиндрическай, смотровой площадканы онордулар. Студеннар Нам улуунун биер күрүө айылгылаах сиригэр сылдьан, илиилэринэн тутан-хабан дьонго туһалаах объектары оҕорбуттарыттан олус астынан кэллилэр.

Сэтгэ киһилээх үһүс биригээдэ колледжпыт производственной мастерскойугар капиталнай өрөмүөн кытта. Кинилэр бары 1 курс студена. Командирдара Хаҥаластан сылдьар Афанасий Шапошников. Салайааччылары технология преподавателэ В.Д. Гаврильев этэринэн, өрөлөр сөптөөх үөрүйэхтэри ылбыттар, төгүрүччү өттүнэн туһалаах үлэ барбыт.

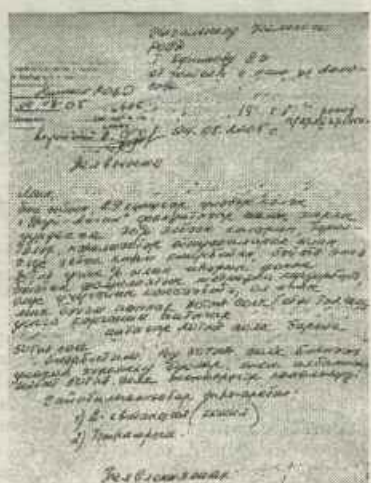
Ити курдук НПК тутар этэрээтин 21 байыаһа куйаастан, бырдахтан иҥнибэккэ туруоруммут сыалын чизэстээхтик толордо.

П. СИДОРОВА,
педколледж психолога

От ыйын 21 күнүгэр «МММ» АО эргиллэр аата эрэ уларылар дьон ыһтыытаага «Уруй-Айхал» үп пирамидатыгар үгүс киһи кыттан хастыи эмит сыл мусуот үгүтэрин, бэл дьэтэр кредит ылан ботуччу харчыны угалларын туһунан кэпсээбиппит уонна маньык пирамида сууллар туруктааһын сэрэппиппит. Хомойуох иһин, билини матырыйалбыт хойутаан бэчээтэммит эбит. Ол туоһунан бүтүн элбэх киһи «Уруй-Айхал» харчытын түмүгэр кураанах салгыны кууһан хаалбыттары буолар. Намнаагы ИДЬУО криминальной милициатын начальнига, подполковник Владимир Николаев маньыгы кэспир:

«Өсөө муус устар ыйга Партизанга «Уруй-Айхал» благотворительнай общественнай фонда дьинтэн дьон кэлэннэр нэһилиэнньэ харчыларын уга охсон 300 бырыһыан улаатыннарарга агитация ыһыппытара. Маньаха юмор уонна сатира театрын артистара көх-нэм буолан дьоннор тутта харчы хомуйан туттарбыттары. Кырдьык, маньай угаа 300 солк. биэрбит дьонго ый иһинэн 1000-лүй солк. төннөрбүттэрэ. Кэлин дьон угар суумата элбээн, дьыала кэпсээн испит. «Уруй-Айхал» аны Намга тийээн кэлэр. Дьон биэрэр харчыта аһары элбээн тэрийэччилэр аны көмөлөһөөччүлэргэ наадыбыттар. Маньаха 20-чэ киһи сөбүлэһэн харчы хомуура тохтоло суох барар. Укпут дьону кытта ханьык да дуоҕабар түһэрсиллбэтэх, арай ханьык да бэчээтэ, илии баттааһына суох кви-

Ыстаабыккын эрэнимэ... УГААЙЫЛААХ «ООНЬУУ» ТҮМҮКТЭННЭ

танциялары биэрэллэр эбит. Тутта этиэххэ наада, бу ханьык да юридическай күүһэ суох «докумуон».

Дьоннор бэйэ-бэйэлэриттэн истиһэн, көбүтүнэн 3000-тан 90 000 тийэ солк. үбү маньык липовой квитанциянан бэс ыйын, от ыйын тухары фондага барыллаан 2 мөлүйүөнтэн тахса солк. укпуттар. Ити ыйдарга хар-

чыларын ылбатахтар, дивиденд да көрүлүбэтэх. «Вкладчиктар» Копыринаны хайалара да харахтаах көрбөтөх, арай нэдиэлэ иккитэ кэпсээн көмөлөһөөччүлэриттэн харчы хомуйбута биллэр. Иккис тухары харчыларын кэтэһэн баран укпут дьон дьиксинэн атырдьах ыйын 1 күнүттэн саҕалаан ИДЬУО-ба албыннаабыттары туһунна сайабылыанналары киллэрэллэр (билигин 100-тэн тахса сайабылыаннаабыттар).

Укпут харчыларыттан дохуот да, биэрбит суумаларын да ылбатах дьон бэйэлэрэ мустан муньахтыыллар, Копырина кестүбэтэбинэн кинилэр көмөлөһөөччүлэр үрдүлэригэр түһэллэр. Ирдэбиллэрэ туолбатынан аны соһурубанан кирээн бараллар. Мань этэн туран бу «вкладчиктар» хайдах да түгэнгэ сокуон харабынан бэйэлэрин интэриэстэрин көмүскэнэллэригэр ыһтырабыт, ханьык да сокуоннайа суох дьаһыны таһаарыа суохтаахтар. Оттон быраабы харыстыһар органнар гражданныр сайабылыанналарыгар олобуран, сокуонга сөп түбэһиннэрэн бу дьыалага бэрэбиэркэни саҕалаатылар.

Манна даҕатан эттэххэ, «Уруй-Айхалтан» ураты харчы эргитэр

тэрилтэлэр, биердиилээн дьон бааллары иһиллэр. Өсөө төгүл өйдөтүөү баҕарыллар — ким да буор-босхо үгүс үбү ыһыктыбат, маньык пирамидалар атын дьону албыннааһын эрэ суотугар үлэлииллэр, ахсааннаах киһи байар-тайар. Сураһынан, «Уруй-Айхал» атын улустарга биһизингэр курдук кизгник тэнийбэтэх. Эбэн кэпсээтэххэ, эмиз муус устар ыйга Дьокуускайтан Аксенова а дьин дьахтар тахсан «Уруй дьыа» хос арендаалаан омук массынатын атыллыһарын туһунан телевизорга биллэри биэрэн эрдэттэн төлөбүр (массына сыанатын 50 бырыһыана) хомуйбута. Онуоха массынаны аҕалытын кэннэ сыанатын ордугун үс сыл устата төлүүргэ дьин усулуобуйатыгар сөбүлэһэн балаачы киһи кини угаайытыгар киэрэн биэрбитэ.

Харчы хомуйан баран Серкина ууга тааһы бырахпытты сүтэн хаалар. Милиция үлэһиттэрэ үгүсү-харсыы кирибитин кэннэ кинини куораттан булан ыһаллар, ханьык да массыналары атыллыһан аҕалар былаана уонна кыага суора биллэр, «хаһан эмит төлөһүөм, онуоха эһиги туох дьыаларыт?» дьин быһа-

бааччы суруйдаабытынан дьыала бүһүт. Манна эмиз ханьык да оридическай өттүнэн (байылаах докумуоннар) жоһуллубатахтар. Уопсайынан, харчыны ылсыгар-тэрсигэ намнар олус (бэллэммит, итэҕэйэ) хсорбут түргэн, ботуччу уумага нотариальной дуоҕабар түһэрсиппит, олоук дьин аатыгар эрэ. Дьон тыас тахсыбытын эһинэ аан бастаан (эйэбитин) эрэ журуйдаанарытыгар тийибит. Сорох дьон, кэнэн сокуоттө, сөбүлэһкэй саҕана «касса взаимопомощи» курдук саныыллар эбит. Кэбиһин, ол ааспыт кэмгэ хаалбыта. Оттон билигин отой атын «ооньуулар» бара тураллар, онуоха хотторуулаах ким буоларын бука сэрэйдэххит буолуода...

В. КАСЬЯНОВ бэлэмнээтэ

Ким добордоох — ол дьоллоох

ОЛОНХО ДОЙДУТУГАР ДОБОРДОХУУ ТҮҮҮЛГЭТЭ

(Бүтүртэ. Иини 1 стр. көр)

От ыйын 1 күнүгэр Манчаары Баһылай 200 сылыгар аналлаах спортивной күрэхтэһинигэ «Панорама культуры» гала-концерты 2000 кэрингэ көрөөччү сэргээн, сөҕөн-махтайан көрдүлэр. От ыйын 2 күнүгэр Суорун Омоллоон аатынан Опера уонна балет театрыгар «Хотугу сулус» телефестиваль кыттылаахтарыгар омук үнүгүүтүгэр, артыыстаара хаһан да умнуллубат маастар-кылааһы

ыттылар. Салгыы «Аан дойду культурата - олонхо дойдутугар» фестивалы үөрүүлээхтик сабыһа уонна үргүлдүү «Хотугу сулус» фестивалы үөрүүлээхтик аһыы боолла.

Фестивальга омук сириттэн 82 киһи, Саха сириттэн 580 ыччат уонна ово кыттыны ыллылар. Кинилэри СГУ 67 корпусугар олордубуттара. Жан Рош фестиваль тэрээһинэ үрдүк, программата олус интэриэһинэй диэн махтанна. Көлөр сылларга Латинская Америка, Африка ода. фольклорнай бөлөхтөрүн кытыннарыах, оттон эһиил Францияттан, Германияттан, Испанияттан туристары адалан Сахабыт сириг көрдөрүөх буолла. Онон аан дойдуну кытта добордохуу муостата өссө кэнтир чыгыһына.

От ыйын 5 күнүгэр фестиваль чэрчитинэн социологической наука доктори У. А. Винокурова бырайыагынан «Дети Севера — культуре мира» научнай-практической конференция тэрийистигит. Манна барыта 500-тэн тахса ово уонна улахан дьон кыттыны ыллылар. Пленарнай чааһын Ульяна Алексеевна бэйэтэ, «Хотугу сулус» ово телерадиоакадемиятын толорооччу директори Т. А. Гоголева астылар. Философская наука доктори К. Д. Уткин, исторической наука доктори И. С. Сивцев, ыччат политикатын министерствотын специалиһа В. М. Ажиголова, Нам ыччата, аспирант Камилла Колпашишникова, аан дойдутаағы тюркской академия академиги Ю. И. Васильев-Дьаргыстай, киһи уола аспирант И. Ю. Васильев, ДЬГИТИ архитектура уонна дизайн кафедратын доцента Г. К. Горохов кыттыны ыллылар.

Салгыы 5 секциянан үлэ барда. «Мин төрөөбүт дойдум» секцияга Нам 1 №-дээх орто политехнической оскуолатыттан А. И. Аргунова салайар «Искорка» оҕолор научнай түмсүүлэригэр сылдьар Ася Реброва, Софрон Пахомов, Дима Колодезников, Зоя Стручкова экологической чинчийэр үлэлэри, быйылгы выпускничабыр Наде Москвакина «Дороги солдата» диэн эһэтин бойобуой суолун сырдатар үлэтин билсиниһэрэн үрдүк сыанабылы ыллылар. Оҕолор I Аан дойдутаағы «Культура мира на Земле Олонхо» фольклорнай фестиваль тэрийэр комитетин аатыттан сертификат туттулар. «ТО ПРИТ РС(Я)» салайааччыта Аграфена Борисова фестиваль лауреаттарыгар, дипломаннарыгар сыаналаах бөлөхтэри таһынан хас биридинлэригэр диэн туттарга мунньар үлгэригэр чөпчөтүүлээх докумуоннары туттарда.

От ыйын 1-8 куйаас күннэригэр «Хотугу сулус» фестивалга 26 улуустан 746 ово кыттыны ыллылар. Анаабыр, Өлөөн улуустарыттан төһө да айаннарын сыаната ыараханын иһин 2-лии, 3-түү фольклорнай бөлөхтөр, сольнай нүөмэрдэри толорооччулар кэлбиттэр.

Икки магнайгы күн оҕолор бөлэмнэммиттэрэ, үһүс-төрдүс күннэргэ жюри кыттааччылары сүүмэрдээн бастыһыгар быһаарда. Бөһиһ күнүгэр конференция буолла.

Алтыс-сэттис күннэргэ телевидение кыһын устата көрдөрөр матырыйаалларын уһуллулар. Билиги оҕолорбуттан Ветун орто оскуолатын 4 кылааһын үөрэнээччитэ Катя Филиппова (сал. мелодист Н. С. Макарова), Кебөкөн орто оскуолатыттан Коля Больницкай, 2 Хомуस्ताахтан

Дима Попов телевидениега уһуллар чыскаэ тигистилэр. Атын улуус ырыаһыттары бэйэлэрин репертуардарыгар Нам мелодистарын, ол иһигэр В. Е. Егоров, Н. С. Макарова ырыаларын элбэхтик толордулар.

Оттон дьэ от ыйын 8 күнүгэр күүтүүлээх түмүктүүр гала-концерга саамай күүстээхтэр кыттыны

наҕараадаланылар. Билиги улуустан эстраднай ырыа жанрыгар Нам 1 №-дээх орто оскуолатын 10 кылааһын үөрэнээччитэ Люба Саввинова финалист сертификатын тутта. Кыһыс бэйэтэ айбыт ырыаларын иһитинэрдэ. Фольклорга 1 степеннээх лауреат аатын Кебөкөн орто оскуолатын 5 кылааһын үөрэнээччитэ Коля Больницкай ылан үөрдэ-көттө, ырыага 2 Хомуस्ताах орто оскуолатын үөрэнээччитэ Дима Попов 3-с степеннээх лауреат аатын ылыһыттын туоһулуур диплому тутта. Дима гала-концерга В. Е. Егоров «Ытыктаан, убаастаан ветеран дьоннору!» диэн ырыатынан аһар чыскаэ тиксибитэ. Литература номинациятыгар улуустаағы гимназия 10 кылааһын үөрэнээччитэ Айылы Куо Соловьева «Рождается внезапная строка...» бэйэтин айымньыларын кинигэтинэн 1 степеннээх лауреат аатын ылла. Бу кинигэни Намнаағы ово библиотекага бэчээттэтэн таһаарытын «Энсиэли» хаһыат арааччылары билээбит.

«Хотугу сулус» республикатаағы фестиваль 9-с сылын ытылыһына. 5 сыл анараа өттүгэр Саха Республикатын бастакы президентэ М. Е. Николаев анал Ыйаарынан ово телерадиоакадемията буолан Т. А. Гоголева саҕа бырайыагынан үлэлээн кэллэ. Программата сыл айы кэнээтэр кэнээн иһэр. Хас да үөрэтэр туурдардаах. 2000 с. «Родные просторы» диэн Лена өрүс устуу Якутск-Олекминск-Быков мыс маршрутуунан «Демьян Бедный» теплоходунан Намтан эдэр корреспонденттар Артем Иванов, Женя Епифанова айаннаан кэлбиттэрэ. Отно ыла «Хотугу сулус» ово телерадио академиятын толорооччу директори Татьяна Афанасьевна Гоголеваны кытта тинигин быспакка ыкса сибээстээхтик үлэлээбит.

Нам улуунуттан «Россия - матушка моя», «Мировая цивилизация» үөрэтэр туурдарга араас сылларга Нам 1 №-дээх орто

политехнической оскуолатыттан Артем Иванов, Наташа Бочкарева, Туйаара Сыромятникова, Миша Федоров, «Греция преодолительская» туурга Аня Сидорова (НУГ), Ира Илларионова (1 Хомуस्ताах), «Родной мой край» туурга Коля Петров, Сережа Кожарев, Миша Федоров, Настя Новгородова, Настя Шапошникова (НОПО-1), Гриша Москвитин, Аня Сидорова, Айылы Куо Соловьева (НУГ), Сахая Терехова (билигин Дьокуускай 2 №-дээх оскуолатыгар үөрэнэр) сылдьан «Саха НКИК телеканальнан «Юнкор дневнигэ», «Хотугу сулус» телерадиоакадемия бизриилэрин элбэхтик таһаарыстылар.

Нам улуунун телерадиоакадемиктарыттан Женя Епифанова, Коля Петров Максим Аммосов аатынан СГУ журналистика салаатыгар үөрэнэ сылдьаллар. Вир дьоллоох түгэммит — ааспыт сыл 3-с «Азия оҕолоро» аан дойдутаағы спортивной ооньуулары Намтан Коля Петров, Гриша Москвитин, Аня Сидорова, Настя Новгородова, Настя Шапошникова, С. Г. Емельянова интернет-хаһыакка, телевидениега, радиога буруолуу сылдьар саҕа матырыйааллары хомууан атын юнкордары кытта биригэ сырдаппыттары буолар. Бу маньык, ханьык баҕарар оро да, улахан да киһи умнубат кэрэ түгөннэрин «Саха» НКИК «Хотугу сулус» телерадиоакадемията бэлэхтиир.

Саха сириг оҕолоро бу академия нөҕүө билиилэригэр хангыыр, хардыылары кэҥиир, олоххо дьобурдара сайдар, инникигэ

эрэллэрэ улаатар. Саҕа 21-с үйэ социологической наука доктори У. А. Алексеева этэринэн «Алгыс үйэтэ» буолар. Оттон ол алгыһы олоххо киллэрээччинэн «Хотугу сулус» телерадиоакадемиябыт буолар. Бу кыраакый коллектив уонна киһи толорооччу директори Т. А. Гоголева Сахабыт сириг оҕолоругар эрэ буолбакка, кинилэр төрөппүттэригэр, учууталларыгар, чугас дьонноругар оҕорбут киһи ааҕан сиппэт баһаам үтүгүн үрдүктүк сыаналыбыт уонна махталбытын тизрээбит. Быйылгыттан Аан дойду фестивалын тэрийэн ситиһилээхтик ыгытта. Инникитин бу фестиваль атаҕар туран, ис хоһооно кэнээтэр кэнээн Сахабыт сириг культурата, оҕолорун айымньылары аан дойду таһымыгар тахсан өссө кинигэ биллиэ турда.

Тэрээһиннээх үлэтэ төгүрүк сыл устата быстыбакка салданан сайдарыгар академиябыт туспа дыбарыастанан, сайынгы, кыһынгы да өттүгэр ыраах-чугас улуустартан кэлбит оҕолорго анаан түмсэр сирдээзэ буоллар, Сахабыт сириг тыһыынчанан оҕолоро үтүөзэ, кэрээ тардыһар, өркөн өйдөөх, дириг билиилээх буолалларыгар дылуһан туран үлэлээр устуллубуйалааҕа буоллар диэн баҕа санаалаахпыт.

С. Г. ЕМЕЛЬЯНОВА, «Телерадио-рето» НОПО-1 информационнай киһин салайааччыта, юнкордар Настя Новгородова, Коля НАУМОВА, Женя СЛЕПЦОВА, Люба САВВИНОВА

Хаартыскага: Турция уонна Сербия фольклорнай бөлөхтөрүн кыттылаахтара

Ким да, тыох да умнуллубат

БАЙЫАННАЙ СУОППАР

Аҕа дойду сэриитин кэмигэр суоппарынан сулуспаалаабыт бойуттары дойдутарыгар «байыаннар суоппардар» диэн ууну-уоту ааспыттарын өйдөөн, убаастаан ааттыыллара. Мин Аҕа дойду сэриитин кыттылааҕа А.А. Винокуров - Авксен мотуор диэн

көрдөөх, күлүүлээх-көрүдүүстээх түгэни киһи күлөн «унган барыах курдук» кэпсиир уус-уран тыллааҕа. Айаҕа аһыллан кэпсээнигэр аралдьыйан, арыт тутта сылдьарын умнан, олонор хаала сыһыллара. Киһи аттыгар өрүү сэргэхтик, күө-дьаа үлэлиирбит, сылдьарбыт, улаханьык убаастырыбыт. Ардыгар «итишиир» да этибит. Элбэҕи ааҕара, «Сельский механизатор» сурунаалы суруттарара уонна онно туох технической сонун баарын кэпсиирэ.

Художественнай нууччалы кинигэлэри сөбүлээн ааҕара, биридэ кинигэтин «Щит и меч» сана тахсытын саҕана В. Кожеников суруйуутун уларсан аахпыттаарым.

Элбэх добордооҕо. Олор истэригэр урут республикага хирургаабыт И.И.

механизатордар ортолоругар дириг убаастабылы ылбыт ара табаарыһым туһунан ахтыахпын баҕарарым.

Алексей Авксентьевич армияттан 1950 с. эргиллибитэ. Кэлээт Дьокуускайга суоппардар үөрэхтэрин, онтон кэлин механизация училищетын механиктар курстарын бүтэрбитэ. Үөрэһү бүтэрээһинтэн М. Аммосов аатынан колхозка, онтон салгыи совхозка суоппарынан, механигынан, комбайнерынан, тракториһынан, өрөмүөн үлэһитинэн таһаарылаахтык үлэлээбитэ. Бу үлэлэригэр барытыгар армейскай уопута, дьону-сэргэни кытта ылбаайдык өйдөөрө, ханьык да эйгээ сырыттар мэлдьи дьон болломтотун тардара улахан күүс буолбуттара. Киһи быһыытынан элэккэй, үгүс кэпсээннээх-ипсээннээх, ардыгар

Мохначевскай эмиэ баар үһү. Алексей Авксентьевич тапсан биригэ үлэлэспит дьоно сүрдээх самородок дьон этилэр.

Холобура, Түбэнэн, Маймаҕанан, Хатырыһынан үлэлиир кэмнэригэр М.С. Лебедев, В.Л. Суханов диэн барыта бары дөҕүтөр табаарыстардааҕа. Наада буолаһына хайаларын да ыгыран адалан, киһэ үлэ кэнниттон идьитэлээн, араас техниканы өрөмүөннүүлэр этэ. 60-с сыллар сагаларыгар запчаһы куорат араас тэрилтэлэригэр көрдөһөн, сөҕө суруттаран бэрт эрийиниһылар буоларбыт.

Табаарыһым эрдэ олохтон туораабата буоллар, эһиил 80 сааһын туолуо этэ.

А. Н. ПЕТРОВ, тымы ветерана, Хатырык

«Миигин тэҥнээгин курдук көр...»

«СЫРКЫ» — ОЛОХТОН ХААЛСЫМА

Инбэлииттэр III республикатаағы спартакиадалара от ыйын 6-8 күннэригэр улуус ветераннарын Сизиникэй сайылыктарыгар тэрээһиннээхтик ытылыһына. Манна Уус-Алдан, Чурапчы, Таатта, Мэнэ-Хаҕалас, Горнай, Нам улуустарыттан уонна Дьокуускай куораттан 8 сүүмэрдэммит хамаандалар кыттыбыттары. Нам селотун инбэлииттэрин «Сырки» түмсүүтэ улуустаағы инбэлииттэр обществоларыгар төһүү күүс буолан тэрээһин үлэлээргэ хото кыттыбыта.

Спартакиада үөрүүлээх аһыллыгыта хамаандалар парадтарынан саҕаламмыта. Кинилэри улуус баһылытын солбуйааччыта М. Д. Кожарева, Нам с. баһылыга Т. А. Кондратьева эрдэлээбиттэрэ уонна бастыг үлэлээх инбэлииттэр түмсүүлэрин наҕараадалаабыттары. Бүтүн Россиятаағы инбэлииттэр обществоларын республикатаағы сөбүтүгүтү С. Л. Расстригин, киһи солбуйааччыта З. Е. Соловьева ытык ыалдыттарынан буолбуттара. Спартакиада аһыллыгытын биир кэрэ түгэнигэр Нам с. олохтообун, 70 саастаах спорт ветеранын Р. П. Белоловскайны чыстээһин буолбута.

Спартакиада түмүгүнэн Нам бастакы хамаандата 6 көрүнгө бастаан көһөрүллэ сылдьар кубогунан наҕараадалааммыта. Сыһыһылан кэмигэр «Ах, лето!» конкурсе ытытыллыбыта. Онон Д. Д. Прокопьева тикпит былааччыларга үһүс бириһинэн бэлэтэниилэр. Түмсүү кыттылаахтара «Русское лето» диэн ооньууга кыптан сэргэхсийбиттэрэ. Сүүрү бириһи Таатта улуунун бөрөстэбинтэлэ ылан үөрбүтэ-көпшүтэ.

Түгэнигэр туһанан «Сырки» инбэлииттэр обществоларын үлэһиттэригэр, кыһалдылаах, кыамаат дьоммутугар анаан ытытыллар дьаһалларга спонсордан көмөлөспүт үтө-мааны дьоммутугар, Нам с. ветераннарын сөбүтүгүтү председателигэр В. А. Колесовка, «Жодак» ЧП салайааччытыгар И. П. Софроновка, «Коники» ЧП (Е. У. Охлопкова), «Радуга» ЧП (О. В. Воронина), типографияга (дир. О. Н. Колпашишникова) «Эрчим» алтекага (И. И. Зверстов), «Талба» рынок бары атылааччыларыгар, ЧП салайааччытыгар В. Ю. Винокуровага барҕа махталбытын тизрээбит.

А. ЕФИМОВА, «Сырки» түмсүү салайааччыта

Дьэабэрэн

ДьАБАРААСКЫ — АЛААС ПАТРИОТА?

Дьабарааскыны кылгатаан дьабара дьэн ааттыбыт. Хонуу түөрт атахтаах харамайа киһиэхэ куһаҕаны онорбута биллэбэт. Сэрин сылларыгар тириитин тутта сылдьыбыттар. Билигин суолга массыналарга ниэрэн биэрбэтэбинэ, хантан да куттал суоһаабат.

«Билигин күндү түүлээх кыыллар ахсааннарыгар киллэринг, орто дойдуга оһорбулпутун билимээри гынныбыт» дьэбитин, иһиллээн олоро түһээт, хорооноругар ниэрэ охсон хааллар.

Кылабыһаҕа буортуну онорор дьэн криминалга буурдуулуур да, сымыйа, дьабара хорооно чыҕаас. Хайдах хорооно, уята суох олоруу? Онон сымыйа дьылаара балыллан, кыһыйаллара буолуо.

Сэбиэскэй кэмгэ дьабаралары өлөрүү, аҕыйатыы политиката ытылла сылдьыбыта. Ол кэмгэ өлүүнү-сүтүүнү, дьааттаһыны

билбит-көрбүт, биир эмэ дьабара тыһнаах хаалбыта дуу? Суоһа дуу? Кырдыас өтүлэрэ баар бааллара буолуо. Ол эрэри, кинилэр туруорсууларын ким истий? Күндү түүлээх ахсааныгар киирэ сатаамаҥ! Кэлбиги-барбыты кытта этиһэн, «норуоккутун» аҕыйатыаххыт. Тойоно-хотуна суох, өйдөөбүмсүйэр учуонайа да суох олорун. Алаастарыттан арахсыбат дьабараларга быыбар наадата суох. Дьабарааскылар мунуһахтарыгар сылдыарым буоллар, манньа ис хоһоонноох тыл этиэм этэ. Ону баара, дьабаралар мунуһустубат эбиттэр.

Кэрийэ сылдьан эттэххэ, чардыргы түһээт, хорооноругар куоталлар, ааспытын кэннэ өнгөйөн көрөллөр. Урдук халлаантан куттал суоһаабатын, этэнгэ олорун дирибигиэр тийэбит. Экономическэй кризис буолан, күндү түүлээх ахсааныгар киирэр кэмгит кэллэринэ иэдэйэбит. Саатар, эһиги, дьабаралар, чөл олохтоох, чэбдик олоххо олорун! Саһыл, саарба, тайах, туртас эстэр кутталлаах. Быйыл саас кусту-хаас кэлигэ аҕыйаата, эһиги хонууга күөрэгэй ырыта аҕыйаабытын билэн олордоххут. Ханнык да аҕытааскыйаны ыһпаппытын.

К. ЕРЕМЕЕВ, 1 Хомуस्ताах

БИЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

Уважаемые граждане!

В связи с участившимся количеством преступлений против собственности (кражи, грабежи и т.д.) просим вас усилить контроль над сохранностью вашего имущества, в особенности в темное время суток. Не оставляйте без присмотра жилища и хозяйственные помещения. В случае имеющейся у вас информации о подобных преступлениях, просим вас незамедлительно сообщить по тел. 41-4-89, 41-3-40, 41-2-02 и 02, а также участковым уполномоченным милиции, обслуживающим административные участки, на которых вы проживаете.

ОВД Намского улуса

Партизанская администрация проводит торг (аукцион) земельного участка по улице Шарапова, предоставляемого в аренду для ИЖС площадью 2500 кв. м. Заявление на участие принимается в администрации Партизанского наслега в течение 1 месяца со дня опубликования сообщения в газете.

ПО «Илгэ» требуются на работу грузчики, пекари, булочники, продавцы и повара с медицинской санитарной книжкой. Обращаться по тел. 41-5-03.

ПО «Илгэ» просит комитетов забрать свои товары, сданные под реализацию в магазин «Народные промыслы» до 10 августа 2005 г.

Сниму или куплю частный дом или квартиру в с. Намцы. Рассмотрю варианты.

Конт. тел. 41-9-64 (после 19.00 ч.), 41-0-71, 41-2-27 (посредники).

Нам селотун хоту энэригэр водопровод тардылларынан сибээстээн манньк уулуссалар олохтоохторо олбурдаргыт таһыгар баар малы-салы, бөвү суһаллык хомунаргыгыгар: В. Н. Жирков аат. уул., 8 Марга уул., Первомайская уул., Мымах уул., И. Винокуров аат. уул. - хоту өттө, Колхозная уул. - хоту өттө, Ст. Палтонов аат. уул. - хоту өттө, Куонта Кириэс уул., Молодежная уул., Дружба уул., Мира уул., Маячаары уул., Кытыл уул., Западная уул.

Хомумматтах ыаллар малларын тракторынан саҕарытарга күһэллэхпит.

Нам с. дьаһалтата, «Уйсу» ХЭО

Считать недействительными паспорт 9801 № 352517, выданный 18.05.2002 г. Намским ОВД на имя Протопопова Юрия Николаевича, и техпаспорт №14 ОН 910211 на ВАЗ-21074.

Продаю ВАЗ-2106 1994 г. в. двигатель после кап. ремонта, пробег 82 т. км., недорого или меняю на ваши варианты.

Конт. тел. 42-337

«Энсисэли» хаһыат чэппиэрдэһэ нүөмэрин «Сахаполиграфиздат» НИПК типографията хоһутатан бэчээттэбигинэн бэстисэһэ тарҕатылыына.

Бииргэ үөрэммит одноклассниктар Бурнашев Александр Михайловичка, кэргэннигэр Шураба, оҕолоругар таптыыр уоллара, бырааттара

МИША

күн сириттэн соһумардык барбытынан диринг кутурбаммытын тиздэбит.

Модуттан Винокуровтар

Убаастабыллаах Александра Петровна, Александр Михайлович Бурнашевтарга, кырдыбас учууталларга Михаил Михайлович Бурнашевка, Раиса Семеновна Андросова, эдьидэригэр, убайдарыгар, чугас аймактарыгар оҕолоро, сизэнэрэ, бырааттара

МИША

оһолго тубээн хомолтоохтук күн сириттэн барбытынан диринг кутурбаммытын тиздэбит.

Көбөкөн нөһ. дьаһалтата, ветеранарын сэбиэте

ВНИМАНИЕ: РОЗЫСК!

Разыскивается Елшин Вячеслав Владимирович, 1973 г.р., который 23 мая 2005 г. уехал на рыбалку на 41 км Вилюйского тракта и пропал без вести. В последний раз его видели 26 мая на 45 км. Возможна потеря памяти. Лиц, знающих что-либо о нем или его местонахождении, просьба позвонить в г. Якутск по тел.: 736008, 45-48-10, 22-52-07, 42-01-51. Может находиться в Намском улусе в районе р. Кенкеме (Тастах, Салбанчи и др.). Избегает встреч с людьми.

Тел. в г. Якутске (дополнит.): 89142203675, 36-59-73, 36-59-28, 36-85-60, «02» в Намцаз.

Grid of small advertisements for various services, including veterinary, legal, and community notices.

КЭРИЭСТЭБИЛ

Таптаппаах күндү убайбыт, аҕабыт, эһэбит Алексеев Роберт Николаевич апамай манган күнүбүх орто дойдуга орҕуйар олобуттан бэчэтиннаахтык барбыта атырдыах ыйын 7 күнүгэр биир сыла буолар.

Роберт 1943 с. сэттинньи 11 күнүгэр Намка төрөөбүтэ. Кини кыра эрдэбиттэн бэрээдэктээх, чинэй, эпит тылын топоругас буола улааппыта. Ханна баарар оҕолору кытта, улаатан баран улахан дьону кытта түргэнник билсэрэ, добордоһоро, хаһан да нирсэр этиһэр дьини билбэтэ. Кыра сылдьан Салбанка олордохпутуна Тынгырах дьини ыһаанан кус оҕолоон, куобахтаан кэлэн дьонун үөрдэрэ, билигини балтыларын, быраатын көрөрө-истэрэ, араас оонньууларга үөрэтэрэ. Оскуола үөрэнэр сылларыгар араас спордунан дьарыктанара, остуол тенниһигэр оройун чемпиона буолара, баскетболга, волейболга оскуола сборной хамаандатын чилиэнэ, биир бастыҥ оонньоочута этэ.

Оскуоланы бүтэрэн баран очотообу «оскуола-производство-вуз» дьэн девиниэн Модукка сүөһү итиннигэр кылааһынан тахсан үлэстэбиттэрэ. Онон биир сыл үлэлээн баран армияга ыгырыллан, Ийэ дойдутун иннигэр ытык эһин топорон Забайкальской байыаннай оукурукка Читага сулууспалабыта. Үчүгэй сулууспатын иһин «Германияны Кыайыы 20 сыла» дьэн мэтээлинэн бэлиэтэммитэ. Армиятан кэлэн баран геолог үөрэбэр киирбэтэ, бииргэ үөрэммит кыһынаан Охлопкова Милалыын холбоһон ыал буолбуттара, икки уол, биир кыыс оҕоломмуттара, дьонун-мааны ыал буолан олорбуттара. Өр сыл промкомбинатка үлэтири, үчүгэй үлэтин иһин ССКП райкомун, райсовет исполкомун Бочуотунай грамоталарынан, Москва ВДНХ-ба путевканын, «Жигули» массыына фондатынан наҕараадаламмыта.

Убайбыт наһаа үөрүмүһүм этэ, оҕолоро бары үөрэхтэригэр үчүгэй буолан кинилэр ситиһилэригэр олоһу үөрэрэ, билигини кытта үөрүүтүн үлэстэрэ. Кини кэпэһинэ дьини сэрэгэһиэ түһэрэ, санаан түһэн эбэтэр ыалдын олоһор буоллаһына кини көрдөөх кэпсээһэнэ, күлэрэ-үөрэрэ бэйэтэ эмтээх курдуга. Массыналаах, моторкалаах буолан сугунатара, кыһыл, хара хаптаҕаска, отоното сырытынарара. Дьон тугу эмэ оноттороору гыннаһына көрдөһүмүһүмүсүрэ барбата, онорбута эрэ баар буолара, онондун убаастабылыны ыһыан ыһыта. Сир-сир аайы элбэх табаарыстааба, кырдыаһы-кыамматы аһынар уйан дууһалааба, чугас дьоннорун үөрүүлэрин-хомолторун тэнгэ үлэстэрэ, ыарахан күннэригэр өйүүрэ, тобоостоох тыллари булан сүбэлэринэ.

Күн сиригэр төрөөн, олох олорон, оҕо төрөтөн, ыччаттарын хаалларан сизэнэрдээх. Ситэ олоботоох олоһун оҕолоро, сизэнэрэ салгыахтара дьэн эрэнибит. Күндү убайбыт, аҕабыт, эһэбит үтүө-мааны мөссүөнэ билиги тыһынаахпыт тухары өйбүтүттэн сүтүө суоһа.

Балтылар, бырата, оҕолоро, сизэнэрэ, кийинтэ, күтүөтэ

Редактор В.Г. Касьянов
ОТДЕЛЕНИЕ: информация, сурук, төрүт культура — 41496;
бухгалтерия — 41332;
факс — 41332;
иллюстрация уонна реклама (секретариат), редакционный издательский система — 41141

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсисэли» хаһыат редакцията» государственной учреждение. Маассабай информация средстволары туһунан РФ сокуоннарын туһунан контуруоллуур уонна регистрациальнар РФ бэчээнэ Госкомитетин СР региональной управлениетыгар 2003 с. бас ыйын 20 күнүгэр регистрациальнамыт нүөмэрэ — ПИ №19-0428.
Сурукка ааккытын-суолугутун, үлэтигин, дьэнигит аадырыһын чопчу мыйыт. Редакцияга киирбит суруктар төнөрүллүбэттэр. Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мадьы биир буолбат.
«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам с., Заложной уул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

«Энсисэли» хаһыат редакциһоннай-издательский ситимигэр талыһына уонна таныһылына. Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бэчээттэнэ, Ордоникондэ уул. 38. Формата А3. Кэпэһэ 1,0 бэчээт лил.
Көңүл сыһанан атылларан
Индекс — 54889. Тираһа — 1860
Бэчээкэ илии баттанна — 12:00 ч. 05.08.2005
Сахааһын №-рэ — 101